

Op jacht naar de liefde

Van Nancy Mitford verscheen eveneens bij De Geus

Liefde in een koud klimaat

Nancy Mitford
Op jacht naar de liefde

Geheel herziene vertaling door
Janine van der Kooij

DE GEUS

In dit boek worden vooroordelen uitgedrukt en verbeeld die in de tijd waarin het geschreven werd gangbaar waren in de Britse maatschappij. Die vooroordelen waren toen verkeerd en zijn dat nog steeds. Wij hebben ervoor gekozen de roman op de markt te brengen in zijn originele vorm, omdat we niet willen doen alsof die vooroordelen er nooit geweest zijn.

Oorspronkelijke titel *The Pursuit of Love*, verschenen bij Penguin
Oorspronkelijke tekst © erven Nancy Mitford, 1945
Dit boek verscheen eerder als *Linda of de achtervolging der liefde*
bij Uitgeverij Leopold in de bewerking van Hans Edinga en als
Op jacht naar de liefde in geheel herziene vertaling van
Janine van der Kooij bij Uitgeverij Archipel
Nederlandse vertaling © erven Hans Edinga en
De Geus bv, Amsterdam, 2003, 2022

Omslagontwerp Sander Patelski
Typografie: Mat-Zet bv, Huizen

ISBN 978 90 445 4665 1
NUR 302

Er bestaat een foto van tante Sadie en haar zes kinderen geschaard om de theetafel op Alconleigh. De tafel staat – zoals het was en is en altijd zijn zal – in de hal vlak voor een gigantisch openhaardvuur. Boven de schoorsteenmantel hangt, duidelijk zichtbaar op de foto, een spade waarmee oom Matthew in 1915 acht Duitsers één voor één doodmepte toen zij uit hun schuilhoek tevoorschijn kropen. Aan het moordwapen kleven nog steeds bloed en haren, een bron van fascinatie voor ons kinderen. Op de foto lijkt tante Sadies altijd even mooie gezicht wonderlijk rond, haar kapsel vreemd pluizig en haar japon onverklaarbaar sjofel, maar zij is het toch werkelijk die daar zit met Robin, balancerend op haar ene knie in wolken van kant. Ze schijnt niet goed te weten wat ze met zijn hoofd aan moet, en de aanwezigheid van Nanny, de kindermeid, die wacht om hem van haar over te nemen, is hoewel niet zichtbaar duidelijk merkbaar. De andere kinderen, van de elfjarige Louisa tot de tweejarige Matt, zitten om de grote tafel in feestjurkjes of pakjes met jabots en kant en zij houden al naargehang hun leeftijd kopjes of bekers in de hand. Zij kijken allemaal naar de camera met grote, door het flitslicht wijd open ogen en zien eruit als de onschuld zelve met hun getuitede lipjes. Daar zitten ze, als vliegen in de amber van het ogenblik gevangen – klik, doet de camera en dan gaat het leven weer verder; de minuten, de dagen, de maanden, de tientallen jaren... die hen steeds verder verwijderden van het geluk en de beloften van hun jeugd, van de verwachtingen die tante Sadie ten aanzien van hen gekoesterd moet hebben, en van de dromen die zij zelf

droomden. Ik denk vaak dat niets zo intreurig is als een familiegroep op een oude foto.

Als kind bracht ik altijd de kerstvakantie op Alconleigh door; het was een vast onderdeel van mijn leven. En terwijl sommige van die vakanties omvlogen en weinig herinneringen nalieten, onderscheidde andere zich door dramatische gebeurtenissen en hadden daardoor elk een eigen karakter. Bijvoorbeeld die keer dat de vleugel van het dienstpersoneel in brand vloog – en toen mijn pony boven op me lag in de beek en ik bijna verdronk; nou, 'bijna', de pony werd vrijwel onmiddellijk op het droge getrokken, maar men zei dat je in de tussentijd de luchtbellen al had kunnen zien opborrelen. En dan was er het drama met Linda, die op haar tiende zelfmoord trachtte te plegen om haar oude stinkende terriër, die door oom Matthew was afgemaakt, in de dood te volgen. Zij plukte een korf vol bessen van de taxusboom en at ze op. Nanny ontdekte haar en gaf haar water met mosterd te drinken om haar te doen braken. Vervolgens 'onderhield' tante Sadie haar over haar daad. Van oom Matthew kreeg ze een paar flinke draaien om de oren. Ze moest twee dagen in bed blijven en kreeg toen een jonge labrador – een jachthond die in haar genegenheid snel de plaats van de dode terriër innam. Maar Linda ontkende nog veel ergere drama's: bijvoorbeeld toen ze twaalf was en zij aan enkele buurmeisjes die kwamen theedrinken vertelde wat volgens háár 'de feiten des levens' waren. Linda's voorstelling van zaken was zo ijzingwekkend dat de kinderen ontroostbaar huilend naar huis gingen, met een voor altijd aangetast zenuwgestel en nog maar bijzonder weinig kans op een gezond en bevredigend seksleven in de toekomst. Het gevolg was een serie vreselijke straffen: van een echt pak slaag door oom Matthew – tot een week lang op haar kamer eten. En dan was er die onvergetelijke vakantie toen oom en tante naar Canada gingen. De kinderen Radlett stormden elke dag als wilden op de kranten af in de hoop dat het schip van hun ouders met man en muis was vergaan; ze wilden zo verschrik-

kelijk graag wees zijn, in het bijzonder Linda, die zichzelf al helemaal zag in de rol van Katy in *What Katy Did*: de teugels van het huishouden in haar kleine maar bekwame handen! Het schip trof geen ijsberg op zijn route en wist de Atlantische stormen te weerstaan, maar intussen hadden wij een fantastische vakantie, zo zonder enige regels.

Maar de Kerstmis die ik mij het best herinner was die toen ik veertien was en tante Emily zich verloofde. Tante Emily was de zuster van tante Sadie en zij had mij opgevoed vanaf dat ik een baby was, aangezien mijn eigen moeder (hun jongste zuster) zichzelf te mooi en te levenslustig vond om op negentienjarige leeftijd met een kind opgescheept te zitten. Zij verliet mijn vader toen ik een maand oud was en liep later nog zó vaak weg en met zóveel verschillende mannen dat men haar in de familie en in de vriendenkring 'De Uitbreekster' noemde. Daarbij kwam dat mijn vaders tweede en achtereenvolgens derde, vierde en vijfde vrouw er uiteraard niet veel voor voelden zich om mij te bekommeren. Van tijd tot tijd placht een van deze onstuimige ouders plotseling op te duiken om als een vuurpijl mijn gezichtsveld met een onnatuurlijke gloed te verlichten. Zij waren werkelijk betoverend en ik verlangde ernaar om in hun vurig spoor meegesleept te worden... hoewel ik diep vanbinnen heel goed wist hoe gelukkig ik me kon prijzen met tante Emily. Later, toen ik ouder werd, verloren zij langzaam maar zeker elke aantrekkingskracht voor me. De koude grijze hulzen van de vuurpijlen vergingen tot stof daar waar zij toevallig waren neergekomen: mijn moeder bij een majoor in Zuid-Frankrijk; mijn vader – nadat zijn landgoederen waren verkocht om zijn schulden in te lossen – bij een oude Roemeense gravin op de Bahama's. Zelfs vóór ik volwassen werd was het schitterende aureool dat hun had omgeven al grotendeels verbleekt. Ten slotte bleef er niets meer over, zelfs geen fundament van kinderherinneringen, die hen anders zouden hebben doen schijnen dan gewone mensen van middelbare leeftijd. Tante Emily heeft nooit iets betoverends ge-

had, maar ze is altijd mijn moeder geweest en ik hield van haar.

In de jaren waarover ik schrijf, was ik echter nog op een leeftijd waarop zelfs een meisje met nauwelijks enige fantasie veronderstelt dat zij eigenlijk een ondergeschoven kind is, een prinses van Indischen bloede, een Jeanne d'Arc of de toekomstige tsarina van Rusland. Ik hunkerde naar contact met mijn ouders, trok een idioot gezicht, dat een mengeling van leed en trots moest suggereren, wanneer hun namen werden genoemd, en dacht aan hen als aan mensen die diep ondergedompeld waren in een romantische poel van verderf.

Linda en ik hielden ons heel dikwijls met 'de zonde' bezig, en onze grote held was Oscar Wilde.

'Maar wat heeft-ie dan toch gedaán?'

'Ik heb het eens aan pa gevraagd en hij begon meteen tegen me te bulderen. Grote goedheid, het was verschrikkelijk! Hij zei: "Als *jij* in dit huis ooit nog de naam van die smeerlap noemt, krijg je ervan langs, hóór je me? Ben je nou helemaal gek!" Nou, en toen vroeg ik het aan Sadie en die keek erg vaag en zei: "Ach liefje, dat heb ik eigenlijk nooit geweten, maar wat het ook was, het was veel erger dan moord, echt erg! En beloof me, schat, dat je het nooit over hem hebt als we aan tafel zitten, ja?"'

'We móéten erachter zien te komen!'

'Bob zegt dat-ie het zal uitzoeken als-ie naar Eton gaat.'

'O fijn! Denk je dat Oscar Wilde nog erger was dan mijn vader en moeder?' vroeg ik.

'Dat kán niet!' zei Linda. 'Vast niet! O, wat benijd ik je toch! 't Idee slechte ouders te hebben! Zalig!'

In die kerstvakantie, toen ik veertien was, struikelde ik de hal op Alconleigh binnen, knipperend tegen het licht na de tien kilometer lange tocht vanaf station Merlinsford. Het was elk jaar hetzelfde, ik kwam altijd met dezelfde trein en arriveerde tegen theetijd op Alconleigh, waar ik dan stevast tante Sadie

met de kinderen om de ronde tafel aantrof, onder oom Matthews spade, precies als op de foto. Dezelfde tafel, hetzelfde servies met het motief van grote rozen, de theeketel, de zilveren schaal met scones zachtjes pruttelend op het comfoor – alleen de menselijke wezens waren uiteraard telkens iets ouder geworden; haast onmerkbaar: de baby's werden kinderen, de kinderen werden opgroeiende jongens en meisjes, en er had een uitbreiding plaatsgevonden in de vorm van Victoria, die toen twee was. Ze waggelde rond met een chocoladebiscuit in haar vuistje geklemd, haar gezicht één grote chocoladevlek – een afschuwelijke aanblik, maar in dat kleverige masker straalde onmiskenbaar het felle blauw van twee heldere Radlettogen.

De stoelen vlogen achteruit toen ik binnenkwam en een horde Radletts wierp zich op me met het elan en de vraatzuchtigheid van een troep bloeddorstige honden die een vos bespringen. Allemaal, behalve Linda. Die vond het het heerlijkst van allemaal om me weer te zien, maar ze was vastbesloten dat niet te laten merken. Toen het tumult was bedaard en ik aan tafel zat met een scone en een kop thee vroeg zij: 'Waar is Brenda?' Brenda was mijn witte muis.

'Die heeft een zere rug gekregen en is doodgegaan,' zei ik. Tante Sadie keek bezorgd naar Linda.

'Een zere rug? Je hebt toch niet op haar geréden?' deed Linda leuk. Matt, die sinds enige tijd aan de zorg van een Frans kindermeisje was toevertrouwd, imiteerde haar met een hoog piepstemmetje: '*C'était comme d'habitude, les urinaires.*'¹

'Lieve hemel,' zei tante Sadie binnensmonds.

Dikke tranen vielen in Linda's bord. Niemand huilde zo vaak en zo lang als zij. Het minste of geringste, maar in het bijzonder iets droevigs dat met dieren te maken had, bracht haar in tranen, en als ze eenmaal begonnen was met huilen was het heel moeilijk haar te doen ophouden. Zij was zowel

1 Zie achter in het boek voor de vertaling van de Franse citaten.

een teergevoelig als hoogst nerveus kind, en zelfs tante Sadie, die wat de gezondheid van de kinderen betrof in een soort droomtoestand leefde, merkte dat die huilbuien Linda 's nachts uit de slaap hielden, haar de eetlust benamen en in het algemeen niet goed voor haar waren. De andere kinderen – vooral Louisa en Bob die haar graag plaagden – gingen zo ver als ze durfden en kregen geregeld straf omdat ze haar aan het huilen hadden gemaakt. Boeken als *Black Beauty*, *Owd Bob*, *The Story of a Red Deer* en alles van Seton Thompson stonden op de index van de kinderkamer, omdat ze Linda ooit totaal van streek gemaakt hadden. Die boeken moesten worden verstopt omdat zij, als ze voor 't grijpen bleven liggen, de verleiding niet kon weerstaan zich aan een orgie van zelfkwellen over te geven.

Verdorven Louisa had een versje verzonnen dat nooit faalde rivieren van tranen tevoorschijn te roepen. 'Een kleine lucifer, zonder huis, zonder dak, ligt héél alleen. Heel stil ligt hij daar, die kleine lucifer, zonder huis, zonder dak.' Als tante Sadie niet in de buurt was, zongen de kinderen dit sombere lied in koor. Soms, als Linda in een bijzonder ontvankelijke stemming was, hoefden ze alleen maar naar een lucifersdoosje te kijken om haar in tranen te doen uitbarsten. Maar als zij zich sterker voelde en beter opgewassen tegen het leven, riep deze plagerij slechts een onwillige bulderlach op, die diep uit haar maag opborrelde. Linda was niet alleen mijn lievelingsnichtje, maar in die tijd en nog jaren daarna het menselijke wezen van wie ik het meest hield. Ik adoreerde al mijn neefjes en nichtjes, en in Linda waren, zowel qua innerlijk als uiterlijk, alle typische Radlett-eigenschappen vertegenwoordigd. Haar regelmatige gelaatstrekken, sluike bruine haar en grote blauwe ogen vormden het thema, waarop de gezichten van de anderen variaties waren; allemaal waren ze knap, maar toch geen van hen zo opvallend mooi als zij. Zij had iets vurigs over zich, iets woests, zelfs als zij lachte, wat ze veel deed en altijd als tegen wil en dank. Ze had iets over zich dat aan die norske intensiteit van Napoleon op zijn jeugdportretten deed denken.

Ik merkte dat zij zich Brenda's verscheiden veel erger aantrok dan ik. Om eerlijk te zijn waren mijn wittebroodsweken met de muis allang voorbij geweest; we hadden onze band bestendig tot een weinig inspirerende verstandhouding, alsof we honderd jaar getrouwd waren geweest, en toen ze die onsmakelijke zere plek op haar rug kreeg, stond mij niets anders te doen dan me fatsoenlijk te gedragen en haar humaan als ieder ander te verzorgen. Afgezien van de schok die je altijd krijgt als je iemand op een morgen stijf en koud in zijn kooitje ziet liggen, voelde ik een enorme opluchting toen Brenda's lijdensweg ten einde was.

'Waar is ze begraven?' murmelde Linda met van emotie verstikte stem, zonder op te zien van haar bord.

'Naast het roodborstje. Ze heeft een schattig klein kruisje op haar graf en ze ligt in een kistje dat gevoerd is met roze satijn.'

'Linda, liefje,' zei tante Sadie, 'wil je Fanny, als ze genoeg heeft gegeten, je pad niet eens laten zien?'

'Die is boven en hij sláápt,' zei Linda, maar zij hield op met huilen.

'Nog een heerlijk stukje warme toast, Linda?'

'Met marmelade?' vroeg Linda snel, profiterend van tante Sadies toegeeflijke stemming, want deze delicatessen was uitsluitend voor oom Matthew gereserveerd en werd over het algemeen schadelijk geacht voor kinderen. De anderen wisselden met veel misbaar blikken van verstandhouding, wat Linda niet ontging en dat was ook precies de bedoeling geweest. Prompt begon ze weer te brullen en vloog naar boven.

'Kinderen, hou toch eens op met haar te plagen!' zei tante Sadie geïrriteerd en zonder haar gebruikelijke zachtaardigheid terwijl zij opstond om Linda achterna te gaan.

De trap naar boven was in de hal. Toen tante Sadie buiten gehoorsafstand was, zei Louisa: 'Als wensen paarden waren, hoefden bedelaars niet te lopen. Morgen kinderjacht, Fanny.'

'Ja, dat weet ik. Josh heeft het me al verteld. Hij zat in de auto, want hij was naar de veearts geweest.'

Oom Matthew had vier prachtige bloedhonden, waarmee hij gewoon was op zijn kinderen te jagen. Twee van ons gingen vooruit om het spoor uit te zetten, en later volgden oom Matthew en de rest met de honden te paard. Dat was dikke pret! Op een keer kwam hij in de streek waar ik woonde, en joeg hij Linda en mij dwars over de dorpsweide. Dat veroorzaakte een enorme opschudding. De weekendgasten uit Kent op weg naar de kerk staarden vol afgrijzen naar de vier grote bloedhonden, die, tong uit de bek, achter twee kleine meisjes aan zaten. Mijn oom zagen zij als de spreekwoordelijke boeman. Meer en meer raakte ik omgeven door een aura van waanzin en zonde en werd ik beschouwd als een gevaar voor hun kinderen om mee te spelen.

De kinderjacht op de eerste dag van deze kerstvakantie was een groot succes. Linda en ik mochten de hazen zijn. We liepen dwars door de velden van het prachtige sombere Cotswoldse hoogland. We waren dadelijk na het ontbijt op weg gegaan, toen de zon alleen nog maar een rode bal was die nauwelijks boven de horizon uit kwam, en de bomen in donkerblauw silhouet scherp afgetekend stonden tegen een bleekblauwe, mauve en roze hemel. De zon steeg hoger naarmate we verder strompelden en hevig naar een opleving van onze krachten verlangden; het werd lichter, en daar gloorde een prachtige dag, die wat atmosfeer betreft meer had van een herfst dag dan van een rond de kerst.

Wij slaagden erin de bloedhonden te misleiden door dwars door een kudde schapen heen te lopen, maar oom Matthew bracht ze spoedig weer op het juiste spoor terug en na twee uur hardlopen onzerzijds, op nauwelijks een halve mijl afstand van huis, haalden de blaffende, kwijlende beesten ons in en werden ze beloond met brokken vlees en uitbundige liefkozingen. Oom Matthew was in een stralend humeur, hij stapte van zijn paard en liep beminlijk babbelend met ons naar huis. Bij grote uitzondering deed hij zelfs aardig tegen mij.

‘Ik hoor dat Brenda dood is,’ zei hij. ‘Geen groot verlies, zou

ik denken. Die muis stonk als de hel. Je hebt de kooi vermoedelijk te dicht bij de verwarming gezet. Ik heb nog gezegd hoe ongezond dat was. Of is ze van ouderdom doodgegaan?’

Oom Matthews charme was, als hij wilde, aanzienlijk, maar in die tijd was ik doodsbang voor hem en ik beging de tactische fout hem dat te laten merken.

‘Je moet een relmuis gaan houden, Fanny, of een rat. Die zijn veel interessanter dan witte muizen – en ik moet zeggen: van alle muizen die ik ooit heb gekend, vond ik Brenda wel het zieligste exemplaar.’

‘Ze was nogal saai,’ beaamde ik kruiperig.

‘Als ik na de kerstdagen naar Londen ga, zal ik een relmuis voor je meebrengen. Ik zag er laatst één in de Army & Navy.’

‘O pa, dat is niet eerlijk!’ riep Linda, die op haar pony naast ons reed. ‘U weet best hoe ik altijd al een relmuis heb willen hebben!’

‘Het is niet eerlijk’ was een stereotiepe kreet van de Radletts toen ze nog kinderen waren. Het grote voordeel van deel uit te maken van een groot gezin is dat men al vroeg met de onrechtvaardigheid van het leven wordt geconfronteerd. En ik moet toegeven dat die bijna altijd in het voordeel van Linda uitviel; zij was nu eenmaal oom Matthews lieveling.

Die dag was mijn oom echter kwaad op haar, en ik begreep opeens dat zijn beminnelijkheid jegens mij en ons gemoedelijke gesprek over muizen alleen maar voortkwamen uit de behoefte haar te plagen.

‘Jij hebt genoeg dieren, juf,’ zei hij bars. ‘En degene die je hebt, kun je niet in bedwang houden. Vergeet niet wat ik je gezegd heb: die hond van jou gaat, zodra we thuiskomen, regelrecht naar de kennel en daar blijft hij!’

Linda’s gezicht verfrommelde, de tranen stroomden neer. Ze gaf haar paard de sporen en reed in korte galop naar huis. Haar hond Labby had namelijk na het ontbijt overgegeven in oom Matthews kantoor. Oom Matthew kon geen viezigheid van honden verdragen, het maakte hem driftig en in zijn drift

had hij verklaard dat Labby nooit meer een poot in huis mocht zetten. Dit gebeurde altijd om een of andere reden met het ene beest na het andere, en aangezien oom Matthews blaffen steevast erger was dan zijn bijten, gold het verbod zelden voor langer dan een dag of twee, waarna wat hij noemde ‘Het Vierender Teugels’ begon.

‘Mag ik hem even binnenlaten terwijl ik mijn handschoenen haal?’ of: ‘Ik ben zo moe, ik kan nu niet naar de stallen gaan. Laat ’m alsjeblieft hier blijven tot na de thee.’

‘O, ik begrijp het al! Het Vierender Teugels! Nou, goed dan, voor deze keer mag-ie blijven, maar als-ie het nog eens doet, of als ik hem op je bed zie, of als-ie aan onze goede meubels knaagt (of wat het dier ook had misdreven dat verbanning tot gevolg had gehad) dan laat ik hem afmaken, en zeg niet dat ik je niet heb gewaarschuwd!’

Maar hoe dan ook, telkens wanneer het vonnis van verbanning werd uitgesproken, zag de eigenares van de veroordeelde het beminde wezen reeds in gedachten wegwijnen in de eenzame afzondering van een koude, sombere kennel.

‘Zelfs als ik hem elke dag drie uur mee uit wandelen neem en bovendien nog een uur met hem kom praten, blijven er nog twintig uren over waarin hij zich dood verveelt. O, waarom kunnen honden niet lézen?’

Zoals men ziet, beschouwden de kinderen Radlett hun lievelingen als menselijke wezens.

Die dag was oom Matthew echter in een wonderlijk goed humeur, en toen we uit de stallen kwamen zei hij tegen Linda die bij Labby in zijn kennel zat te huilen: ‘Laat jij dat arme beest van jou nu de hele verdere dag in zijn hok?’

Haar tranen vergeten, alsof ze er nooit waren geweest, vloog Linda het huis in met Labby op haar hielen. De Radletts bevonden zich altijd óf op toppen van geluk óf ze gingen ten onder in zwarte poelen van wanhoop; hun emoties waren nooit doorsnee; ze beminden of haatten, ze lachten of huilden, ze leefden in een wereld van superlatieven. Hun leven met oom

speelde zich voortdurend af in een soort Tom Tiddler-wereld. Ze gingen zo ver als ze durfden, en dat was soms erg ver, terwijl ze andere keren zonder aanwijsbare reden haast nog voor zij een overtreding hadden begaan bij de lurven werden gegrepen. Als ze arme kinderen waren geweest, zouden zij ongetwijfeld aan de ouderlijke macht van deze brullende, tierende en erop los ranselende papa zijn onttrokken en naar een opvoedingsgesticht zijn gestuurd; of hij zou uit hun omgeving weggestuurd zijn en gevangengezet omdat hij weigerde hen op te voeden. De natuur zorgt echter zo voor haar eigen remedies, en ongetwijfeld hadden de Radletts genoeg van oom Matthew in zich om de stormen het hoofd te kunnen bieden waarin gewone kinderen zoals ik volkomen ten onder zouden zijn gegaan.

Men was het er op Alconleigh algemeen over eens dat oom Matthew van mij walgde. Deze heftige onbeheerste man kende evenmin als zijn kinderen een middenweg, hij had lief of hij haatte, en gewoonlijk – het moet gezegd worden – haatte hij. De reden hiervan was dat hij mijn vader haatte; zij waren oude vijanden, nog van Eton. Toen duidelijk werd (en dat was eigenlijk al zo op het moment dat ik verwekt werd) dat mijn ouders van zins waren mij uit te besteden, was het tante Sadies wens geweest mij samen met Linda op te voeden. We waren even oud en het leek een goed plan. Maar oom Matthew weigerde nadrukkelijk. Hij haatte mijn vader, zei hij; hij haatte mij; bovendien hield hij helemaal niet van kinderen! Het was al erg genoeg dat hij er zelf twee had. (Blijkbaar had hij er niet op gerekend er zo spoedig daarna al zeven te hebben, en inderdaad verkeerden hij en tante Sadie in een voortdurende staat van verwondering dat zij zoveel wiegen gevuld hadden met spruiten, over wier toekomst zij nauwelijks nagedacht schenen te hebben.) Daarom nam tante Emily, wier hart was gebroken door een of ander vreselijk flirtend monster en die zich na deze episode had voorgenomen nooit te zullen trouwen, mij bij zich in huis. Ze wijdde haar leven aan me, en daar ben ik haar heel dankbaar voor, want zij geloofde hartstochtelijk in de educatie van vrouwen, zij deed alles om te zorgen dat ik het juiste onderwijs ontving, zij verhuisde zelfs naar Shenley om in de nabijheid van een goede school te wonen. De meisjes Radlett kregen zo goed als geen onderwijs. Lucille, de Franse

kindermeid, leerde hun een beetje lezen en schrijven; zij werden, hoewel volkomen onmuzikaal, gedwongen in de ijskoude balzaal een uur per dag te 'oefenen' en zaten daar met de blik voortdurend op de klok gericht, terwijl zij 'Merry Peasant' op de piano bonkten en een paar toonladders afraffelden; zij moesten elke dag met Lucille wandelen en Frans praten (behalve als er ergens een jachtpartij was) – en dat was het wat hun opvoeding betrof. Oom Matthew haatte ontwikkelde vrouwen, maar hij vond dat een dame moest kunnen paardrijden, Frans spreken en pianospelen. Hoewel ik hen als kind uiteraard benijdde om hun vrijheid: geen slavernij, geen boeien, geen sommen en natuurkunde – smaakte ik niettemin de nogal zelfingenomen voldoening dat ik niet zoals zij ongeletterd opgroeide.

Tante Emily kwam niet vaak mee naar Alconleigh. Vermoedelijk dacht zij dat het voor mij prettiger was daar zonder haar te zijn, en ongetwijfeld was het voor haar een welkome afwisseling de kerstvakantie bij jeugdvriendinnen door te brengen en de verantwoordelijkheden van haar reeds gevorderde jaren voor even te laten voor wat zij waren. Tante Emily was toen veertig, en wij kinderen hadden reeds lang voor haar besloten dat zij ver verheven was boven de verleidingen van de wereld, het vlees en de duivel. Dit jaar was zij echter uit Shenley weggegaan nog voor de vakantie begonnen was en had gezegd dat zij mij in januari op Alconleigh zou terugzien.

Op de middag na de kinderjacht riep Linda een samenkomst bijeen van de Eddies, zo heette het geheime genootschap van de Radletts – en ieder die hun een kwaad hart toedroeg was een anti-Eddie, en hun strijdkreet was: 'Dood aan de afschuwelijke anti-Eddies!' Ik behoorde tot de Eddies, aangezien mijn vader evenals de hunne een lord was.

Er waren echter vele ere-Eddies; je hoefde niet van adellijken bloede te zijn om tot hun gelederen te behoren. In dit verband had Linda eens opgemerkt: 'Een goed hart is meer waard

dan een gravenkroon, en een eenvoudig geloof waardevoller dan Normandisch bloed.’ Ik weet niet zeker of we dit echt meenden, we waren in die tijd vreselijke snobs; maar we konden ons wel vinden in de algemene strekking ervan. Het hoofd van de ere-Eddies was Josh, de stalknecht, op wie wij allemaal dol waren en die meer waard was dan emmers vol Normandisch bloed. Het opperhoofd van de anti-Eddies was Craven, de jachtopziener, met wie wij voortdurend slag leverden. De Eddies kropen door het struikgewas en verstopten Cravens stalen vallen, ze bevrijdden de boekvinken die hij, in ijzeren kooitjes zonder voedsel of water, gebruikte als lokaas voor haviken, gaven een waardige begrafenis aan de slachtoffers van de jachtopziener en groeven, voor er een jachtpartij begon, de hollen open die Craven zo zorgvuldig had dichtgestopt.

De arme Eddies gingen gebukt onder de wreedheden van het platteland; voor mij waren de vakanties op Alconleigh altijd een ware openbaring van beestachtigheid. Tante Emily’s stulpje stond in een dorp; het was een Queen-Ann-huisje, van rode baksteen en met witte kozijnen, een magnolia in de tuin en het rook er heerlijk fris. Een nette, kleine tuin met een ijzeren hek scheidde het van de landerijen, de dorpsweide en het dorp. De vrije natuur even verderop was heel anders dan Gloucestershire, hij was getemd, beschut, overgecultiveerd en leek wel een tuin in een voorstad. Op Alconleigh woekerde het wrede bos voort tot vlak voor het huis; het kwam nogal eens voor dat je gewekt werd door de kreten van een konijn dat in doodsangst vluchtte voor een hermelijn, of door het vreemde en vreselijke gejam van een rekel. Of je zag door je slaapkamerraam hoe een levende kip weggesleurd werd in de bek van een moervos. Bovendien vulden de fazant-op-stok en de wakende uil iedere nacht de stilte met wilde oergeluiden. In de winter, als er sneeuw lag, ontdekten we de voetsporen van vele wezens. Voetsporen die dikwijls eindigden in een poel van bloed, een onordelijke massa vacht of veren, stille getuigen van een succesvolle jacht van de carnivoren.

Aan de andere kant van het huis, op een steenworp afstand, stond de boerderij van het landgoed. Hier was het slachten van kippen en biggen, het castreren van lammeren en het brandmerken van vee niets bijzonders – en zichtbaar voor allen die toevallig passeerden. Zelfs die goeie oude Josh schrok er niet voor terug om een favoriet paard na het jachtseizoen met roodgloeiende ijzers te brandmerken.

‘Je kunt maar twee benen tegelijk doen,’ zei hij altijd, en siste dan tussen zijn tanden, alsof je een paard was en hij je dresseerde, ‘anders kunnen ze de pijn niet verdragen.’

Linda en ik konden zelf niet goed tegen pijn en vonden het onverdraaglijk dat dieren een leven vol kwellingen leidden en vervolgens de folterdood stierven. (Ik vind het nóg erg, heel erg zelfs, maar in die dagen groeide onze verontwaardiging uit tot een ware obsessie.)

De humanitaire werkzaamheden van de Eddies waren door oom Matthew verboden op straffe van kastijding; hij trok altijd partij voor Craven, zijn gunsteling. Fazanten en patrijzen moesten gespaard worden, ongedierte diende dadelijk te worden afgemaakt, behalve de vos, voor wie men een veel opwindender dood in petto hield. De Eddies kregen ontelbare pakken slaag, hun zakgeld werd week na week ingehouden, ze moesten vroeg naar bed en extra lang ‘oefenen’; maar desalniettemin zetten zij koppig hun ontmoedigende en ontmoedigende activiteiten voort. Geregeld kwamen er grote kisten met stalen vallen afkomstig uit de Army & Navy-magazijnen aan, die opgestapeld werden rondom Cravens hut midden in het bos, totdat hij ze nodig had. Zijn hoofdkwartier werd gevormd door een oude wagon, die weinig toepasselijk tussen de sleutelbloemen en bramenstruiken van een liefelijke kleine open plaats in het bos stond opgesteld. Die honderden stalen vallen waren erg ontmoedigend als je weer eens met grote risico’s voor lijf en goed een armzalig klein aantal dieren had weten te redden en begraven. Soms vonden we een kermend beest in een val en was er heel wat moed voor nodig om het te naderen

en te bevrijden en het dan te zien weglopen op drie poten met een bengelende, verbrijzelde vierde poot. Wij wisten dat het in zijn leger vermoedelijk aan bloedvergiftiging zou sterven; oom Matthew hield ons dit keer op keer voor en bespaarde ons geen martelend detail van hun langgerekte lijden, maar al wisten we dan ook dat het eigenlijk barmhartiger zou zijn, we konden er nooit toe komen ze dood te maken; dat was te veel van ons gevraagd. Vaak verlieten we scènes als deze echter onverrichter zake en moesten hevig overgeven.

De vergaderplaats van de Eddies was een niet meer in gebruik zijnde droogruimte boven in het huis, waar het donker en vreselijk warm was. Zoals in zovele landhuizen was de centrale verwarming op Alconleigh tegen enorm hoge kosten geïnstalleerd meteen nadat deze uitgevonden was, waarna het systeem zeer snel verouderd raakte. Ondanks een ketel die groot genoeg was voor een oceaanstomer, ondanks de tonnen cokes die het dagelijks consumeerde, werd de temperatuur in de zitkamers nauwelijks hoger en scheen alle warmte geconcentreerd te zijn in het Hol van de Eddies – waar het van de weeromstuit verstikkend heet was. Daar zaten we dan, dicht bij elkaar gekropen op de kale vloerplanken, en spraken urenlang over Leven en Dood.

Gedurende de vorige vakantie waren wij geobsedeerd geweest door ‘bevellingen’, een fascinerend onderwerp, waarover wij merkwaardig laat waren ingelicht. Zo hadden we gedurende lange tijd verondersteld dat de maag van de moeder negen maanden lang opzwol om ten slotte open te barsten als een rijpe pompoen en het kind eruit schoot. Toen ons duidelijk werd hoe het in werkelijkheid eraan toe ging vonden we dat nogal een anticlimax, totdat Linda ons op macabere toon het relaas van een barende vrouw voorlas dat ze in een of ander boek gevonden had.

‘Haar adem komt met horten en stoten – het zweet stroomt van haar voorhoofd als water – kreten als van een gefolterd dier verscheuren de lucht – en kán dit gezicht, door onnoeme-

lijk lijden misvormd, dat van mijn liefste Rhona zijn – kán deze folterkamer werkelijk ons slaapvertrek zijn, deze pijnbank ons huwelijksbed? “Dokter, dokter, dokter,” gilde ik. “Dóé iets” – ik rende naar buiten, de nacht in’ – enzovoorts...

Dit greep ons nogal aan; wij realiseerden ons dat ook wij waarschijnlijk deze ontzettende pijnen te verduren zouden krijgen. Tante Sadie, die nog maar net de laatste van haar zeven kinderen had gekregen, was als wij haar ernaar vroegen nou niet bepaald geruststellend.

‘Ja,’ zei ze vaag. ‘Er bestaat geen ergere pijn. Maar het grappige is dat je ’t tussendoor ook weer gauw vergeten bent. Maar als het dan weer zover was, had ik steeds de neiging te roepen: “Nu weet ik het weer. Laat ’t ophouden!” Maar dan is het natuurlijk negen maanden te laat om het te laten ophouden.’

Op dat moment begon Linda altijd te huilen; dan zei ze hoe vreselijk het wel voor koeien moest zijn, waarna er niet veel meer te zeggen viel.

Het was moeilijk om met tante Sadie over seks te praten; er was altijd iets wat je daarvan leek te weerhouden, verder dan het onderwerp ‘baby’s’ durfden wij niet te gaan. Ten slotte gaven tante Sadie en tante Emily, toen zij vonden dat wij toch meer van het onderwerp moesten weten en zelf te bleu waren om ons persoonlijk voor te lichten, ons een modern boek over het onderwerp.

We deden er nogal curieuze denkbeelden uit op.

‘Jassy,’ zei Linda op een dag minachtend, ‘heeft een seksuele obsessie.’

‘Ik? Een obsessie?’ zei Jassy. ‘Kind, niemand is zo geobsedeerd als jij. Ik hoef maar naar een plaatje te kijken en dan zeg jij al dat ik een Pygmalion-complex heb.’

Uiteindelijk hadden we nog het meest aan een boek over eendenfokken.

‘Eenden,’ verkondigde Linda, nadat zij het enige tijd bestudeerd had, ‘kunnen alleen maar paren in stromend water. Nou, ik wens ze veel succes.’